

BISKOPENS VISITASFOREDRAG
VISITAS I KARLSØY SOKN
TROMSØ DOMPROSTI I NORD-HÅLOGALAND BISPEDØMME
19.-22. SEPTEMBER 2019

Kjære Karlsøy menighet.

Visitasen i her i øyriket har vært en god opplevelse for meg som biskop. Jeg og følget mitt; domprost Stig Lægdene og rådgiver Jon Marius Kobro Hammer har blitt mottatt på en gjestfri og åpen måte. Det er vi veldig takknemlige for! Jeg har ikke vært mye på Karlsøy før, og jeg har møtt mange mennesker jeg ikke kjente fra før og sett steder og kirker jeg ikke hadde besøkt før. Bl.a. Vannøya med Vannvåg og den vakkert beliggende Sengskroken kirke. Jeg hadde heller ikke vært i Reinskar kapell på Reinøya, så det var på tide at jeg fikk kommet hit.

Når biskopen kommer på visitas til en menighet, viser det at menigheten tilhører et større fellesskap: den verdensvide kirke, Den norske kirke og Nord-Hålogaland bispedømme. Som biskop skal jeg ha tilsyn med menighetene og de ansatte, og har et særlig oppdrag i å ha tilsyn med dem som er vigslet til kirkelig tjeneste.

Ordet visitas betyr egentlig besøk. Visitasen gir oss mulighet til å se hverandre, til å se menighetens liv og virke, men også til å sette søkelys på særlig viktige oppgaver i soknet, og til å samtale og tenke høyt sammen om veien videre. Hensikten med visitasen er å oppmuntre og inspirere, og sammen se på muligheter og oppgaver i tida fremover, se menigheten, de ansatte og de frivillige.

I løpet av uka har vi møtt et stort knippe av ansatte og frivillige medarbeidere. Det oppstår sterke inntrykk fra møter som man vil bære med seg lenge etter visitasen; møter med enkeltpersoner, fellesskap og tanker om kirkas fremtid i Karlsøy. Dette er den siste dagen av denne visitasen. Det er mye mer jeg kunne sett og flere jeg kunne møtt, men det har vært mange gode møter disse dagene.

Visitasen har hatt som tema «Folkekirkemenighet i Karlsøy» Og Karlsøy er en typisk folkekirkemenighet. Med noen trofaste kirkegjengere, men litt glisne benkerader på ordinære gudstjenester. Likevel ligger kirkene og gudshusene ganske tett i

kommunen og vitner om kirkas nærvær i folks liv for de store anledninger. Både i sorg og glede søker befolkningen i Karlsøy til kirka, og medlemstallet i Den norske kirke er høyt blant Karlsøys innbyggere.

Inntrykk fra visitasen

Dere har dyktige og engasjerte ansatte medarbeidere i menigheten. Det er det grunn til å være takknemlig for. Likevel har dere med unntak av sokneprest, kirkeverge og kirkegårdsarbeider små stillingsprosenter for de øvrige ansatte. Dere har trosopplærerstilling og organiststilling vakant. Det er mulig å slå sammen flere av stillingene til større stillingsbrøker, selv om stillingene har finansiering gjennom ulike tilskudd fra fellesråd og bispedømmet. Noen av midlene til vikarer kan kanskje inngå i dette. Frivillige medarbeidere og vikarer er med og holder hjulene i gang i menighetens arbeid. Det gjelder ikke minst tidligere trosopplærer Karina Solli som bidrar med barne- og ungdomsarbeidet og Ørjan Andreassen som spiller på en del av gudstjenestene og begravelserne. Også ansatte som kirketjener i Ringvassøy kirke, Edny Lundberg, legger nok ned betydelig frivillig arbeid i å holde kirka vakker ut over stillingsbrøken på 30%.

Det frivillige arbeidet som legges ned i kirkeforeningene på Vannøya og Reinøya er omfattende. I Helgøy kirke er det også lagt ned et betydelig frivillig arbeid. Siden dugnadsiveren og innsamlingsevnen er stor er kirkebyggene i relativt god stand.

Kirkekontoret er samlokalisert i hensiktsmessige lokaler med kommuneadministrasjonen og samarbeidet med Karlsøy kommune er godt. Selv om driftsbudsjettet er trangt, har Karlsøy kommune stilt opp med gode tilskudd til utbedringer av kirkelige bygg og anlegg. Det er ingen selvfølge i tider med kommunal fattigdom.

Jeg leste også med glede i visitasmeldingen at dere har et prisbelønnet menighetsblad som holder høy kvalitet og er et viktig dokumenstasjonsorgan for begivenheter i Karlsøysamfunnet. Liv Marit Edvardsen skal ha stor honnør for redaksjonsarbeidet med menighetsbladet. Også her er det stor dugnadsinnsats.

Hvilke møter har vi så hatt under visitasen?

Visitansens første dag startet med møte med ansatte og menighetsrådet. Jeg fikk en orientering om status og tanker om tiden fremover i Karlsøy menighet. Den lille staben består av dedikerte medarbeidere med stort engasjement i menighetslivet.

Jeg ble forundret over at menighetsrådet og fellesrådet bare har 2 møter i året. Dere bør møtes minst dobbelt så ofte for å behandle saker fortløpende og for å drøfte «*alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet*», slik formålsparagrafen for menighetsråd lyder¹.

Deretter hadde vi en fagsamling med tema «*Hvordan kan kirka bestå som fokekirkemenighet i Karlsøy. Hva er ønskelig? Hva er mulig?*» Folkekirka står sterkt i Karlsøy. Folk er glad i kirka, men de går sjelden i den. Både Sokneprest Bjørn Lian og Kirkeverge Jens Lilleby har signalisert at de pensjonerer seg i løpet av 2020. Da er det naturlig å se på hvordan stillingsstrukturen skal være i menigheten framover. I en tid der oppslutningen om søndagens gudstjenester, og menighetens kontinuerlige aktiviteter er synkende, bør man vurdere alternative arbeidsformer.

Hasvik menighet i Finnmark, har tenkt alternativt om kirkelig betjening blant de ulike bygdesentrene med stor suksess. De arrangerer kirkeuker, der konfirmasjonsundervisning, institusjonsandakter, skolebesøk, kulturkvelder og andre aktuelle møter og tiltak konsentreres i samme uke. Presten sammen med resten av staben er aktivt til stede i bygda denne uken og avslutter med gudstjeneste før det går en tid før bygda betjenes igjen, med unntak av begravelser. Slik alternativ organisering er verd å vurdere her også. Så må dere selvfølgelig ta i betraktning Karlsøys særpreg og lokale utfordringer. Uansett organisering av kirkelivet, menighetsrådet er svært tydelige på at det vil være avgjørende at ny prest bor i kommunen. Jeg kan melde at det foreligger ingen planer om å flytte prestestillingen fra Karlsøy.

Vi hadde videre et møte med kommuneledelsen, ved ordfører Mona Pedersen, Rådmann Leif Hovden og etatsleder Alf Lorentzen og Kristin Hølleland.

---

¹ Kirkeloven § 9

Rapporten fra forrige visitas i 2010 løftet frem flere tema med utfordringer til Karlsøy kommune. Det mest presserende var et skrikende vedlikeholdsbehov på bygg og anlegg. Mye av dette er imøtekommet, bl. a. med utbedring av Ringvassøy kirke, utbedringer av Karlsøy kirke og utvidelse av Sengskroken kirkegård og kirkegården i Dåfjord. Videre pekte rapporten på en svært lav kirkelig bemanning. Den har ikke økt disse 9 årene. Driftsbudsjettet til Karlsøy kirkelige fellesråd er svært sårbart. Det skal rekrutteres ny prest i 2020, og det bør da legges til rette for at øvrig kirkelig bemanning er tilfredsstillende. Kommuneledelsen påpekte også behovet for at presten i Karlsøy bor i kommunen. Det har med nærhet og kjennskap til folk og kultur, men også beredskap ved ulykker og kriser. I den sammenheng ble det snakket om presteboligen som Opplysningsvesenets Fond eier. For å gjøre det attraktivt å bo i kommunen, må det stilles en god bolig til disposisjon.

Jeg konstaterer ellers et godt samarbeid med kommunen med tanke på kontorer som stilles til disposisjon for kirka, korte avstander mellom ansatte, og fleksible felles løsninger på drift og økonomi og leie av tjenester. Det er genialt at kirkegårdsarbeider John Thomassen tar arbeidsoppgaver for kommunen når det ikke er aktuelle oppgaver i kirka. Slik samdrift er en fornuftig bruk av ressurser og kan f.eks. også tenkes rundt en organiststilling i samarbeid med kulturskole.

I 1997 kom en ny kirkelov som presiserer at kirkene ikke lenger er kommunal eiendom. Fortsatt er ikke kirkene i Karlsøy overført fra kommunen til soknet. Dette må gjøres og administrasjonen lovet å følge opp overføringer av kirkene til Karlsøy sokn.

Videre er etablering av kirkegård på Hansnes en prosess som har vart lenge. Det er ønskelig å få landet denne da det er store avstander til de alternative kirkegårder i Dåfjord og Mikkelvik. Det jobbes på kommunalt hold med ny reguleringsplan der kirkegård på Hansnes er et avsnitt. Neste steg er politisk behandling og prosjektering.

Ordføreren trakk også frem menighetsbladet som vant kommunens kulturpris i 2018. I mangel av lokalavis har menighetsbladets 47 årganger vært en viktig dokumentasjon av liv og røre i lokalsamfunnet. Ordføreren oppfordret til utgivelse av årganger samlet ved 50 årsjubileet. Dette kan kommunen trolig spleise på, og historielaget kan kanskje bistå med søknad om økonomisk støtte.

Jeg orienterte om at søndre del av Reinøya trolig vil bli overført for kirkelig betjening fra Tromsøysund til Karlsøy menighet. Saken ligger til behandling i bispedømmerådet. Finnkroken kirkested ble ikke overført fra Tromsøysund ved kommuneoverføringen.

Torsdag ettermiddag fortsatte visitasen på Reinøya med møte i Reinskar kapell der domprost Stig Lægdene talte. Kirkeforeningen sto for fantastisk bevertning med bacalao laget etter lokal oppskrift og lekke kaker.

Fredag formiddag besøkte jeg skolene på Hansnes og Vannvåg. Det var vennlig imøtekommenhet fra skoleledelsene og lærere, og elevene fikk stille spørsmål om biskopens arbeid og virke.

Jeg besøkte videre Vannvåg bosenter der vi spiste deilig lapskaus med beboerne før vi hadde sangandakt. Det ble mange gode samtaler med den eldre garde om livet og utviklingen på østre del av Vannøya gjennom mange generasjoner. Når man lever så nær hav og vær blir livet fort alvorlig.

Fredag kveld feiret vi gudstjeneste i Sengskroken kirke der sokneprest Bjørn Lian preket og Jan Nygård sang. Deretter arrangerte kirkeforeningen kirkekaffe med høye kaker, rabarbragrøt og utlodding.

Sengskroken kirke ligger i fantastiske omgivelser, den er godt vedlikeholdt, ikke minst pga. av Kirkeforeningens arbeid: Den er flombelyst og er vakker å se på kveldstid. Utenfor kirka er det oppført ei minnestøtte over ni mann som omkom etter fiskebåten "Amor`s" forlis i 1959. Her er også navnet på de som omkom fra "Angell Senior" samme år. Minnestøtten påminner om harde realiteter for mange øybeboere.

Gjennom visitasen har jeg merket meg noen særlige utfordringer til Karlsøy sokn:

1. Det er valgt et nytt menighetsråd som trer i funksjon 1. november. Det gir anledning til å tenke nytt og annerledes om menighetsarbeidets organisering bl.a. ved utlysningen av nye kirkelige medarbeidere. Kanskje dere skal slå sammen noen av de mindre stillingsbrøkene til større stillinger?

Videre vil menighetsrådet/fellesrådet ha mye innflytelse over ansettelse av ny kirkeverge og sokneprest, og betingelsene for disse.

Jeg anbefaler også at menighetsrådet møtes minst to ganger hvert semester for å samtale om hvordan kirkas liv skal utvikles videre i Karlsøy og hva en ønsker av nye ansatte.

2. Jeg utfordrer menighetsrådet til å se om det mulig å danne en kirkeforening knyttet til Ringvassøy kirke. Det kan ha mye å si for menighetslivet på Hansnes.
3. Jeg registrerer at Karlsøy menighet ikke har innført den nye gudstjenesteordningen fra 2011. Nå kommer den nye gudstjenesteordningen i en ny bok, med noen justeringer i forhold til ordningen fra 2011. Da er det nødvendig at menigheten gjør de nødvendige vedtak, og får en ordning som er i samsvar med det som er bestemt for vår kirke. I den forbindelse bør dere også vurdere innføring av ny salmebok.
4. Jeg utfordrer Karlsøy kommune og Karlsøy menighetsråd til å lande prosessen med ny kirkegård på Hansnes. Den er nå i prosess med planarbeid og politisk behandling.
5. Kommune og Fellesråd må få overført kirkebyggene juridisk fra kommunen til soknet.

Det er ni år siden forrige visitas. Trolig går det omtrent like lang tid til neste gang. Prosten har i oppgave å følge opp de utfordringene som visitasen har pekt på, i samarbeid med menighetsråd og ansatte. Prosten skal i løpet av det første året gjøre et oppfølgingsbesøk i soknet, og rapportere tilbake til biskopen om dette.

Til slutt: Tusen takk for all åpenhet og gjestfrihet som vi er blitt møtt med. Jeg vil rette en stor takk til menighetsrådet, de ansatte, frivillige og prosten for god tilrettelegging av visitasen. Takk til alle som har tatt godt imot oss disse dagene!

Mitt ønske er at dere må samarbeide godt og ta vare på hverandre.
Guds rike velsignelse over tider som kommer.